

Lähtettäjä: Diakonissalaitos
Vastaanottaja: Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto
Kirjaamo: kirjaamo.hsrky@evl.fi

KUMMIKYLISTÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIKSI

Hankehakemus 1.4.2020 – 31.12.2022

Diakonissa-
laitos

HANKEHAKEMUS: KUMMIKYLISTÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIKSI

TOIMINTAKAUSI 1.4.2020–31.12.2022

Tämä hakemus koskee jatkorahoitusta Helsingin seurakuntayhtymän tukemalle *Kummikylähanke 2.0* -hankekokonaisuudelle. Diakonissalaitoksen säätiö toteutti 1.4.2017–31.12.2019 seurakuntayhtymän rahoituksen tukemana paikallisen kumppanijärjestö E-Romnjan kanssa **liikkuvan väestön oikeuksia ja romaninaisten sekä -tyttöjen osallisuutta vahvistaneen kummikylähankkeen** kolmessa romanialaisessa kylässä.

Tällä hakemuksella Diakonissalaitos hakee seurakuntayhtymän yhteiseltä kirkkoneuvostolta jatkoavustusta kolmivuotiselle hankeelle *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi* (1.4.2020–31.3.2022), jonka toiminta on suoraa jatkoa aiempaan kummikylätoimintaan, ja jonka tavoitteet perustuvat siitä saatuihin tuloksiin ja havaintoihin. Hankkeen keskeinen tavoite on aiempina vuosina rakentuneiden toimintatapojen ja kansalaistoiminnan vahvistaminen ja juurruttaminen osaksi yhteisöjen arkea: **naisten ja tyttöjen aloiteryhmät, yhteisökeskuksen toiminta, kampanjointi, nuorten mentorointiohjelma, koulunkäynnin tukeminen, vaikuttamistyö ja viranomaisyhteistyö.**

Kumppanijärjestö E-Romnjan toteuttamassa ja fasilitoimassa hankkeessa romanityttöjen ja -naisten voimavaroja ja toimijuutta vahvistetaan entisestään kolmessa hankekylässä (Valea Seaca, Mizil ja Giurgiu). Kylät ovat valikoituneet sen mukaan, mistä monet Suomeen saapuvat romanit ovat kotoisin. Hanke tukee yhteisöjen kykyä edistää itse omia ihmisoikeuksiaan, hyvinvointiaan ja osallisuuttaan. Keskeinen tavoite on pakotetun siirtolaisuuden syiden vähentäminen ja koulutuksen sekä toimeentulon tukeminen. Alkavalla hankekaudella kylien naisten omistajuutta hankkeesta lisätään, ja heitä tuetaan elinolosuhteidensa omaehtoisessa parantamisessa sekä kansalaistoiminnan rakenteiden kehittämisessä.

Tavoitteena on romaniyhteisöjen ihmisarvoinen elämä kylissä, joissa absoluuttinen köyhyys ja moniperustainen syrjintä tekevät elinolosuhteet äärimmäisen haastaviksi ja pakottavat siirtolaisuuteen. Hankkeen toiminta-alueella ei työskentele muita ruohonjuuritason järjestöjä, jotka edistäisivät romanien ihmisoikeuksia. Kyseessä on kansainvälisen diakonian marginaaleihin häviävä todellisuus: romaniyhteisöjen on erittäin vaikeaa saada kumppaneita ja tukea, koska he asuvat EU-jäsenvaltiossa, eikä heitä paikallisesti mielletä projektikumppaneiksi. Helsingin seurakuntayhtymän tuki on paitsi ainutlaatuista, myös tehokasta: kohtuullisilla resursseilla saadaan aikaan merkittäviä tuloksia.

Romanian romanien ongelmat ja siirtolaisuuden syyt voidaan ratkaista kestävästi vain Romaniassa. Tässä hankkeessa romaniyhteisöjä vahvistetaan tuottamaan pitkäjänteisiä ratkaisuja elinolojensa ja hyvinvointinsa edistämiseen. Tämän osallisuutta korostavan lähestymistavan tehokkuus ja kestävyys on havaittu hankkeen aiempina vuosina selkeästi. Paikallinen, romaniyhteisön itse ylläpitämä järjestö on osoittautunut tehokkaimmaksi yhteistyökumppaniksi: muussa tapauksessa vaikutukset voivat jäädä ulkokohtaisiksi.

Hankkeen paikallisena kumppanina toimiva E-Romnja on vuonna 2012 perustettu romanialaisten romaninaisten intersektionaalinen, ruohonjuuritasolla toimiva feministijärjestö. Järjestö tekee ihmisoikeusperustaista työtä, jonka tavoitteena on romaniyhteisöjen köyhyyden poistaminen ja erityisesti romaninaisten ja lasten pääsy sosiaali-, terveys- ja muiden palvelujen piiriin. Kyseessä on Euroopan ensimmäinen romanifeministien järjestö, jonka merkitys on suuri alueilla, joilla ei toimi muita osallisuutta edistäviä ruohonjuuritason hankkeita.

Tämä hankehakemus sisältää kuluneen kolmevuotiskauden toiminnan ja tulosten lyhyen kuvauksen, yksityiskohtaisen uutta hankekautta koskevan suunnitelman sekä budjetin.

Diakonissa-
laitos

HANKKEEN TAUSTA: AIEMPI KUMMIKYLÄHANKE 2.0 JA SEN TULOKSET

Kolmivuotinen **Kummikylähanke 2.0** päättyi 31.12.2019, ja sen yksityiskohtaiset tulokset esittelevä loppuraportti on jätetty Helsingin seurakuntayhtymälle tämän hakemuksen yhteydessä. Hankkeen keskeiset tulokset tiivistettynä:

- Säännöllisesti kokoontuvat, luottamukselliset **aloiteryhmitt** voimaannuttivat kylien naisia ja tyttöjä: he saivat ensimmäistä kertaa koulutusta esimerkiksi seksuaaliterveysasioissa ja ihmisoikeuskysymyksissä. Ryhmien toiminta on hankkeen aikana muotoutunut syvälliseksi ja moniulotteiseksi; aihepiirit ovat laajentuneet perheväkivaltaan, varhaisiin avioliittoihin, työttömyyteen ja asunnottomuuteen. Ryhmäläiset ovat oppineet uusia taitoja, kuten kampanjointia, viranomaisvaikuttamista ja väkivallan dokumentointia, stereotyyppien torjumista ja keskinäistä solidaarisuutta.
- **Temaattisia työpajoja ja koulutuksia** on järjestetty kymmenittäin, mm. sosiaali- ja terveyspalveluihin, ammatillisten taitojen kartuttamiseen, tuen hakemiseen, yhteiskunnalliseen epätasa-arvoon, lapsen oikeuksiin, romani-identiteettiin sekä koulukiusaamiseen liittyen. Naisten ja tyttöjen osaaminen ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ovat selvästi lisääntyneet. Luku-, kirjoitus- ja kielitaitokoulutuksia on toteutettu vuosittain lisääntyvä määrä.
- Romaniyhteisöjen ja **paikallisten viranomaisten keskusteluyhteys** ja yhteistyö vahvistuivat. Kohtaamisia järjestettiin toistuvasti poliisin, sosiaalityöntekijöiden, paikallisen lääkärin ja hoitajan sekä kunnallisten luottamushenkilöiden ja pormestareiden kanssa. Solmittiin yhteistyösopimuksia ja varmistettiin perusoikeuksien toteutumista.
- Paikallisdemokratian ja kollektiivisen hyvinvoinnin kannalta suuri ponnistus oli **romani-naisten yhteisökeskuksen perustaminen** ja avaaminen Valea Seacassa. Keskus on muuttanut koko kylän sosiaalista elämää sekä elinolosuhteita paitsi peseytymismahdollisuuden ja lastenhoitotilan, myös kokoontumiskulttuurin ja palveluohjauksen näkökulmasta. Säännölliset yhteisöruokailut ovat vähentäneet aliravitsemusta ja lisänneet yhteisöllisyyttä. Romaninaiset ovat itse ottaneet vastuun keskuksesta vuodesta 2019 alkaen, ja keskuksessa pidetään nykyisin myös koulutuksia.
- **Nuoria tuettiin** säännöllisesti kokoutuviissa **ryhmissä**, jotka järjestävät mm. **vaikuttamisviestintäkursseja** (joita ohjaavat kokeneet romani- ja ihmisoikeusaktivistit), muuta **koulutustoimintaa** sekä **toisen asteen koulutuksen edistämistä** apurahojen, läksyryhmien ja psykososiaalisen tuen muodossa. Kun vuonna 2012 hankekylissä keskimäärin yksi tyttö jatkoi lukioon, nyt jo 10–20 nuorta jatkaa opintojaan. (Kattavampia numeerisia tuloksia hankkeen raportissa.)
- Nuorten **Sisarus-ohjelma**, jossa romanitytöt saivat tuekseen ”isosiskon”, eli aikuisen mentorin, joka neuvoo elämän haasteissa ja arjen kysymyksissä. Mentorointi on osoittautunut yhdeksi tehokkaimmista tavoista tukea romaninuorten turvallista kasvua.
- Hankkeen puitteissa järjestettiin **kymmeniä tapahtumia ja kampanjoita**; kansallisen romanipäivän tiedotusta, saniteettiolosuhteiden parantamista, antirasistisia projekteja, lahjoituskampanjoita, lisääntymisterveyskampanja, kansalaisyhteiskuntamessuille osallistumista, julkishallinnon väärinkäytöksiin puuttumista, syrjintäkampanjoita ja vaikuttamistyötä kouluissa. Toteutuksissa käytettiin erilaisia sosiaalisen median työkaluja, valokuvausta, flashmobeja, marsseja, mielenosoituksia, vetoomuksia, neuvotteluja, varainhankintaa, vaikuttamistyötä ja aloitteita. Monet kampanjat toteutettiin yhdessä asiantuntijoiden (kuten lääkärit, kätilöt, juristit) kanssa, mikä lisäsi vuorovaikutusta valtaväestön ja romanien välillä. Monelle romaninuorelle ja -naiselle kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun he osallistuivat yhteiskunnalliseen toimintaan.

Diakonissa-
laitos

- Hankkeen puitteissa järjestettiin ja kustannettiin useita **häätätilanteessa** olleiden romanien matkoja tarpeenmukaisesti ja oikea-aikaisesti **terveyspalveluihin**, joita yhteisöissä ei usein ole tarjolla. Viranomaisyhteistyö terveyspalvelujen edistämiseksi jatkuu.
- **Kansallisella ja EU-tasolla** vahvistettiin **viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden välistä yhteistyötä**, mm. Pohjoismaiden lähetystöjen, sote-järjestöjen, Helsingin kaupungin viranomaisten ja Romanian piiriviranomaisten kanssa. Tuloksena merkittäviä julkilausumia ja EU-tason prosesseja.
- **Vaikuttamistyötä, kumppanuuksia** ja yhteistyötä EU-tasolla vahvistettiin erityisesti muiden romaninaisten järjestöjen mutta myös muiden toimijoiden kanssa.

KUMMIKYLÄSTÄ KOKEMUSASiantuntijoiksi -hankkeen perustiedot

HANKKEEN KOHDERYHMÄ

Kohderyhmää ovat kolmen romanikylän (Valea Seaca, Mizil ja Giurgiu) naiset ja tytöt sekä heidän yhteisönsä, erityisesti lapset ja nuoret. Hanke toteutetaan romaniyhteisöissä, jotka kärsivät absoluuttisesta köyhyydestä, työttömyydestä, väkivallasta, syrjinnästä ja rasistisista rakenteista. Aiemmassa hankkeessa on käynyt ilmeiseksi, että naisten ja tyttöjen tukeminen säteilee tehokkaasti koko yhteisöjen hyvinvointiin.

Välillisenä kohderyhmänä ovat paikalliset, kansalliset ja EU-tason viranomaiset, erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, joiden tietotaitoa romaniyhteisön oikeuksista ja haasteista vahvistetaan.

Kohderyhmä on sama kuin aiemmassa kummikylähankkeessa, mutta hyviä käytänteitä kootaan systemaattisemmin ja levitetään tehokkaammin eri romanikyläiden välillä. Lisäksi uudessa hankkeessa painottuvat välillisenä kohderyhmänä muualla Euroopassa toimivat romaniyhteisöt ja -järjestöt, joiden kanssa E-Romnja aloittaa aiempaa tiiviimmän yhteistyön ja hyvien käytänteiden jakamisen. Tavoitteenä on feministisen, euroopanlaajuisen romaniverkoston alullepano. *Ensimmäistä kertaa hankkeessa huomioidaan myös hengelliset yhteisöt ja niiden johtajien kanssa käytävä dialogi.*

HANKKEEN TAVOITTEET

Hanke koostuu kolmesta tavoitealueesta ja niitä tukevasta hallinnollisesta osiosta:

Tavoitealue 0: Projektin fasilitointi ja paikallisen kumppanin kapasiteetin kasvattaminen

Tavoitealue 1: Aiemman hankkeen kehittämä toiminta vakiinnutetaan. Romaninaisten ja -tyttöjen voimaantuminen yhteisöissään jatkuu, ja he saavat omistajuutta paikallisissa toimintaverkostoissa

Tavoitealue 2: Romaninaiset ja -tytöt toteuttavat omaehtoisesti vaikuttamiskampanjoita ja viranomaisyhteistyö lisääntyy

Tavoitealue 3: Yhteistyö ja verkostot romanioikeuksiin liittyvien toimijoiden kanssa vahvistuvat

TAVOITEALUE 0: PROJEKTIN FASILITOINTI JA PAIKALLISEN KUMPPANIN KAPASITEETIN KASVATTAMINEN

Diakonissalaitos tukee paikallista kumppania, E-Romnja -järjestöä, hankkeen hallinnoimisessa, seurannassa ja arvioinnissa sekä viestinnän kehittämisessä. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkeen sujuva toteutuminen, mutta myös intersektionaalista feminismiä edistävän E-Romnjan kapasiteetin kasvattaminen, jotta se voi tulevaisuudessa itsenäisesti hakea ja toteuttaa kehittämissä hankkeita sekä tarjota osaamistaan muiden romaninaisjärjestöjen käyttöön.

Rakenteellisena tavoitteena kolmen vuoden hankkeessa on tehokkaan ja vaikuttavan ruohonjuuritöiden skaalaaminen yhteisötoiminnan vaikutusketjuja analysoimalla ja toiminnan tavoitteita entistä selkiyttämällä.

TAVOITTEET	MITTARIT
Hankehallinto on hyvin hoidettu.	Yhteistyösopimukset on allekirjoitettu; budjetti ja resurssit kohdennettu; vuosittaiset aktiviteetit suunniteltu; viestintäsuunnitelma tehty.
Seuranta ja arviointi ovat mahdollistaneet proaktiiviset muutokset tarvittaessa.	Monitorointivierailut on ulotettu vähintään kerran hankkeen aikana kaikkiin yhteisöihin. Vuorovaikutus toimijoiden välillä on aktiivista ja kehittämään pyrkivää.
Hanke on saanut hallittua mediajulkisuutta Suomessa, Romaniassa ja EU-tasolla.	Romaniyhteisöt ovat itse tuottaneet viestintäaineistoa; hanke on näkynyt lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa. <i>Puhetavat ja kuvastot painottavat avun kohteiden sijasta toimijuutta.</i>
Hankkeen tulokset ja toimenpidesuositukset on dokumentoitu ja julkistettu.	Paikalliset aktiviteettiraportit yhteistyötahoille kvartaaleittain; vuosiraportit Helsingin seurakuntayhtymälle; loppuraportti, johon sisältyy yhteisössä osallistavasti tuotettu tapaustutkimus.

TAVOITEALUE 1: AIEMMAN HANKKEEN KEHITTÄMÄ TOIMINTA VAKIINNUTTAAN. ROMANINAISTEN JA -TYTTÖJEN VOIMAANTUMINEN YHTEISÖISSÄÄN JATKUU, JA HE SAAVAT OMISTAJUUTTA PAIKALLISISSA TOIMINTAVERKOSTOISSA

Hanke jatkaa saumattomasti edeltävää Kummikylähanketta: aktiiviset aloiteryhmät, nuorten mobilisointi, Sisaruus-ohjelma ja koulunkäynnin tukeminen vahvistavat kollektiivista liikehdintää, joka luo romaninuorille ja -naisille mahdollisuuksia voimaantua yhteisönsä täysivaltaisiksi jäseniksi. Tavoite on, että tuo prosessi johtaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen toimintaan (tavoitealue 2).

Edeltävän hankkeen aikana vakiintunutta toimintaa syvennetään ja siirretään asteittain yhteisön omiin käsiin. Paikallisten romanivastuuhenkilöiden avulla toiminta juurtuu yhteisöihin tehokkaasti, ja tätä prosessia tuetaan myös johtajuuskoulutuksen avulla. Vastuunjaosta on hankkeessa toimivia esimerkkejä; yhteisöissä on romaniaktivisteja, joilla on kapasiteettia toimia johtajina ja kouluttajina sekä järjestää oma-aloitteisesti ihmisoikeuksia edistävää toimintaa. Tätä rakennetta tehdään jatkossa systemaattisemmaksi.

Valea Seacan yhteisökeskus jatkaa kestävä ja vakiintunutta toimintaansa kokoontumispaikkana ja palveluohjauksen sekä koulutusten tilana. Naisten ja nuorten tyttöjen omistajuutta ja vastuunjakoa keskuksen ylläpidosta ja hallinnosta edistetään entisestään. Aiemman hankkeen aikana saatuja kokemuksia keskuksen siirtymisestä romaninaisten itsensä hallintaan sovelletaan hankkeen muihin toteutusmuotoihin, kuten nuorisoryhmiin, vaikutustoimintaan ja mentorointiohjelmaan.

Koulunkäynnin tukemisen rakenteita syvennetään, mikä lisää nuorten naisten kykyä edistää omaa ja yhteisön hyvinvointia. Ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen luodaan uusia rakenteita ja tyttöjä sekä naisia tuetaan myös muiden koulutus- ja työllisyyspolkujen rakentamisessa. Yksi

Diakonissa-
laitos

konkreettinen tavoite tällä saralla on romanitaustaisten nuorten kannustaminen poliisiopintoihin ja muihin viranomaistehtäviin.

Valea Seacan kylä, jossa kummikylähanke aloitettiin, sai viime hankkeessa rinnalleen uusia kyläyhteisöjä. Jatkossa toimintaa laajennetaan noissa kylissä kunkin erityispiirteiden mukaisesti. Keskeistä on asuinolosuhteiden ja toimeentulon parantaminen, lasten koulunkäynnin tukeminen sekä monipuolista aloiteryhmien teemoja, asettaa Sisaruus-ohjelmalle kunnianhimoisempia tavoitteita sekä lisätä nuorten kampanjatoimintaa. Tässä prosessissa Valea Seacan kokemukset toimivat hyvien käytäntöjen malleina. E-Romnja on erityisasiantuntemuksellaan sekä kokemusperäisellä osaamisellaan saavuttanut yhteisöissä vahvan luottamuksen, ja tuota solidaarisuutta syvennetään entisestään.

Lisääntymisterveyteen liittyviin asioihin kiinnitetään hankkeessa erityishuomiota, ja yhteistyö suomalaisten *Lääkäriin sosiaalinen vastuu ry:n* ja *Global Clinicin* kanssa on aloitettu turvallisen ehkäisyn edistämiseksi. Teiniraskauksien ja varhaisten avioliittojen ehkäisyn myötä myös yhteisöjen kyky puhua seksuaalisuudesta ja lisääntymisterveydestä kasvaa. Puhumattomuuden ketjuun liittyvät myös teemat kuten vaihdevuodet ja itsemääräämisoikeus. Tässä hankkeen työntekijät toimivat tärkeänä siltana.

Omistajuuden korostumista pidetään esillä myös strategisessa hanketta koskevassa viestinnässä: *kummiuteen* viittavaa brändiä kehitetään luontevin askelin kohti yhdenvertaisuuden painottumista. (Työnimienä: "Kummiudesta kumppanuuteen", "Yhteydestä yhdenvertaisuuteen", "Kummikylästä kokemusasiantuntijoiksi".)

TAVOITTEET	MITTARIT
Aloiteryhmien toiminta vakiintuu ja on säännöllistä	Jokaisessa yhteisössä on käynnistetty säännöllisesti kokoontuva aloiteryhmä, ja ryhmiin liittyy uusia jäseniä. Ryhmiä johtajuus siirtyy mahdollisuuksien mukaan yhteisön jäsenille. Nuoret tytöt perustavat oma-aloitteisesti keskusteluryhmiä. Aloiteryhmien toiminnasta kootaan aineistoa, jonka avulla mentoroidaan uusia yhteisöjä.
Yhteisökeskus <i>Ketanipenin</i> toiminta vakiintuu ja paikallisten naisten omistajuus ja johtajuus keskuksessa vahvistuu.	Yhteisökeskuksen kävijämäärä kasvaa ja vakiintuu. Palveluohjaus- ja koulutusmahdollisuudet säännönmukaistuvat. Yhteisöruokailuja jatketaan, ja vastuu niiden organisoinnista jakautuu useammalle henkilölle. Kiinteistön rakentamis- ja vuokraamismahdollisuuksia harkitaan.
Työpajoja, koulutuksia ja teemaattisia tapaamisia järjestetään viikottain; aloiteryhmät	Jokainen aloiteryhmä on määritellyt yhteisönsä tarpeet ja järjestänyt yhdessä tai erikseen työpajoja ja koulutuksia tarpeellisten taitojen kehittämiseksi. Työpajoja järjestetään julkisissa tiloissa, jolloin osallistuminen on mahdollisimman avointa ja helppoa.

Diakonissa-
laitos

määrittelevät käsiteltävät teemat	Työpajojen vetäjiksi kutsutaan myös romani- ja ihmisoikeusaktivisteja yhteisöjen ulkopuolelta. Intersektionaalista verkostoitumista vähemmistöaktivistien kanssa lisätään.
Hankeyhteisöjen naiset ja tytöt saavat oikea-aikaista ja tarpeenmukaista terveydenhoitoa.	Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenteellinen puute romaniyhteisöissä ei ratkea kolmen vuoden hankkeen aikana. Keskeisten peruspalvelujen toteutumisen eteen tehdään kuitenkin päämäärätietoista työtä, jonka tuloksia arvioidaan konkreettisesti. Romanityttöjen ja -naisten tietoisuus seksuaali- ja lisääntymisoikeuksista kasvaa ja ymmärrys sukupuolittuneesta väkivallasta lisääntyy. Haavoittuvaisessa asemassa olevien naisten hyvinvointia edistävän ehkäisykapselin myyntilupaa ja käyttöönottoa edistetään yhteistyössä Romanian terveysministeriön kanssa. Menetelmä saadaan kansallisen ehkäisyohjelman piiriin, minkä jälkeen järjestetään tuotteeseen liittyvää koulutusta suomalaisten järjestökumppaneiden kanssa.
Sisarus-ohjelma otetaan käyttöön uusissa yhteisöissä. Ohjelmaa kehitetään osallistujilta saadun palautteen perusteella.	Mentoroitavat tapaavat mentoreitaan usein, ja molemmat osapuolet saavat tarvittaessa ohjausta ja koulutusta. Tyttöjen koulunkäynnin eteen tehdään tavoitteellista työtä: vähintään 50 prosenttia Sisarus-ohjelman tytöistä valmistuu lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta. Ohjelman sisällöt kootaan aineistoksi, jota voidaan levittää mallina laajempaan käyttöön eri puolilla Romaniaa.

TAVOITEALUE 2: ROMANINAISET JA -TYTÖT TOTEUTTAVAT OMAEHTOISESTI VAIKUTTAMISKAMPANJOITA JA VIRANOMAISYHTEISTYÖ LISÄÄNTYY

Yhteisöjen naisten ja tyttöjen aloiteryhmät ovat vakiintuneet kansalaistoiminnaksi, jossa naiset vaihtavat työkaluja ja kokemuksia siitä, kuinka he voivat itse vaikuttaa omiin yhteisöihinsä. Tämän lisäksi hanke organisoii viikottaisia temaattisia työpajoja sekä Sisarus-mentorointiohjelmaa. Näiden toimintojen myötä naiset ja tytöt ovat voimautuneet ja koulutautuvat ajamaan oikeuksiaan myös suhteessa paikallisviranomaisiin. Rakentavaa yhteistyötä viranomaisten kanssa sitoudutaan jatkamaan. Sosiaali-, terveys-, turvallisuus- ja kunnallisalojen viranomaisten kanssa työskentelyssä hyödynnetään positiivisia kokemuksia kulttuuritulkeista.

Romaniassa romaniyhteisöjen suhteet viranomaisiin ovat edelleen ongelmallisia, näin myös hankkeen yhteisöissä: paikallisissa ja valtakunnallisissa rakenteissa on paljon romanivastaisuutta ja rasismia. Tätä todellisuutta haastetaan kampanjoilla ja muutetaan dialogimenetelmillä sekä kohtaamisilla. Aloiteryhmät valmistelevat itse paikallisia projektisuunnitelmia ja ehdottavat niitä paikallishallinnolle. *Helsingin seurakuntayhtymän ja Diakonissalaitoksen kokemuksia sovittelusta ja sovittelukoulutuksesta voidaan mahdollisesti hyödyntää näissä prosesseissa. Kyseisten kumppanien osaaminen on arvokasta myös hankkeen uuden avauksen kohdalla: viranomaistapaamisten ja järjestöverkoston lisäksi jatkossa huomioidaan myös yhteistyö ja dialogi paikallisten uskonnollisten johtajien sekä hengellisten yhteisöjen kanssa.*

Kummikylähankkeen kuluneena kolmevuotiskautena kampanjoinnista eri metodein on tullut säännöllistä ja vaikuttavaa. Vaikutuskampanjatoimintaa jatketaan eri muodossa kaikissa hankkeen kylissä. Kampanjoiden vaikuttavuuteen kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota. Naisten keskinäisiä kohtaamisia ja kokemustenvaihtoa kampanjoinnin hyvistä käytännöistä tuetaan.

Diakonissa-
laitos

Tavoite on, että romaniniaisilla on entistä paremmat tietotaidot toistensa tukemiseen ja palvelujen sekä ihmisoikeuksien puolustamiseen ja vaatimiseen. Edelleen on paljon perusoikeuksia ja resursseja, joiden äärelle romaniniaisilla ei ole yhteisöissään ja yhteiskunnissaan pääsyä; hankkeessa sitoudutaan tämän tilanteen rakenteelliseen muuttamiseen.

TAVOITTEET	MITTARIT
Naiset ja tytöt saavat henkistä ja rahallista tukea osallistuakseen paikallisiin/ maakunnallisiin/ kansallisiin tapahtumiin, joiden myötä heidän oikeutensa edistyvät.	Hanke jatkaa säännöllistä osallistumista tapaamisiin. Kustakin yhteisöstä valitaan osallistujia paikallisiin / maakunnallisiin / kansallisiin / kansainvälisiin tapaamisiin ja tapahtumiin. Aiempina vuosina hankkeessa syntyneitä laajoja verkostoja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Romanitytöt ja -naiset verkostoituvat ja tutustuvat uusiin aihepiireihin sekä liikkeisiin. Heille avautuu konkreettisia toimintamahdollisuuksia.
Eri yhteisöjen naiset ja tytöt tapaavat toisiaan ja jakavat kokemuksiaan	Kylien naiset ja tytöt; aloite- ja vaikutusryhmät, mentoriohjelmat ja muut toimijat tapaavat hankkeen aikana toistuvasti. Heitä tuetaan tiedon, hyvien käytäntöjen ja työmenetelmien jakamisessa. Yhteyttä pidetään myös tapaamisten ulkopuolella.

Diakonissa-
laitos

säännöllisesti.	Vertaistuen rakenteita vahvistetaan sekä kokemusasiantuntijuuden käyttömahdollisuuksia lisätään.
Aloiteryhvät tarjoavat paikallishallinnolle itse suunnittelemaansa kehittämisprojektia.	Hankekylien naiset nostavat esille yhteisöjensä rakenteellisia ongelmia sekä kehittävät projektisuunnitelmia, joiden avulla noihin yhteiskunnallisiin haasteisiin tartutaan. Vähintään yksi projektiehdotus kustakin yhteisöstä on lähetetty paikallisviranomaisille toteuttamisen mahdollistamiseksi.
Viranomaisyhteistyö jatkuu kampanjoiden lisäksi myös dialogien / vuoropuhelun merkeissä.	Viranomaisten vahvoja romanivastaisia asenteita haastetaan kaikissa yhteisöissä. Häirintätapauksia saatetaan käsiteltäväksi ja kohtaamisissa pidetään toistuvasti esillä romaniyhteisöjen näkökulmia sekä ihmisoikeuksia. Yhteisöissä pidetään esillä Istanbulin sopimusta, eli Euroopan neuvoston yleissopimusta perheväkivallan ja sukupuolittuneen väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.

TAVOITEALUE 3: YHTEISTYÖ JA VERKOSTOT ROMANIOIKEUKSIIN LIITTYVIEN TOIMIJOIDEN KANSSA VAHVISTUVAT

Hanketoimijat hankkivat jatkuvasti ajantasaista kansallista ja EU-tasoista tietoa romanioikeuksien kehittymisestä ja osallistuvat sekä kansalliseen että EU:ssa käytävään keskusteluun. Parhaita käytäntöjä ja ainutlaatuisia hankeaineistoa jaetaan aktiivisesti. Hanke jatkaa myös tiivistä osallistumista romaniasian konferensseihin ja seminaareihin, niin Suomessa, Romaniassa kuin muualla Euroopassa. Hankkeen puitteissa jatketaan osallistumista myös kansainvälisiin työryhmiin, jotka tekevät eurooppalaista romanipolitiikkaa ja antavat suosituksia romanien oikeuksien edistämiseksi. Keskeinen yhteistyötaho on myös eurooppalaisten diakoniajärjestöjen verkosto Eurodiaconia, jonka työryhmissä hankkeen parhaita käytäntöjä ja esiin nousseita kysymyksiä käsitellään.

Hankkeen puitteissa E-Romnjalle on kertynyt valmiudet toimia mentorina, tarjota malleja ja tukea muita romanifeministisiä yhteisöjä eri puolilla Eurooppaa. Tätä varten luodaan rakenteita ja varataan resursseja. E-Romnja ottaa aloitteellisen roolin intersektionaalista feminismiä ruohonjuuritasolla edistävien yhteisöjen euroopanlaajuisessa verkostoitumisessa. Diakonissalaitoksen työ romaniyhteisöjen parissa Bulgariassa, Kosovossa, Moldovassa, Valko-Venäjällä ja Ukrainassa yhdistyy tähän liikehdintään luontevasti ja mahdollistaa monensuuntaisen yhteistyön.

Pitkän aikavälin tavoite on, että paikalliset, kansalliset ja kansainväliset säädökset ovat inklusiivisia ja edistävät romaninaisten yhdenvertaisuutta. Hankkeessa huomioidaan myös siirtolaisten kohtaamat sosiaaliset, juridiset ja hallinnolliset haasteet. Myös asenneilmapiirin muuttaminen kaikilla tasoilla yhdistyy tuohon tavoitteeseen.

TAVOITTEET	MITTARIT
Hanke seuraa tiiviisti kansallista ja EU-tason romanipolitiikan kehitystä sekä jakaa verkostoilleen hyviksi	Tietoa jaetaan hankeyhteisöjen lisäksi asiantuntijaesiintymisten ja verkostoyhteistyön muodossa. Hankkeen perustoimintaan kuuluu tiivis yhteydenpito suomalaisiin, romani-alaisiin ja EU-tason verkostoihin.

Diakonissa-
laitos

todettuja käytäntöjä.	
Hankkeessa laaditaan opas osallistavaan työhön romaninaisten parissa	Hankkeen aikana laaditaan opas, joka perustuu toiminnan tuloksiin ja palautteeseen sekä yhteisöissä kehitettyihin hyviin käytänteisiin. Opas laaditaan yhdessä kyläyhteisöjen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan se käännetään relevanteille kielille ja saatetaan jakeluun keskeisille viiteryhmillä.
Hanke järjestää eurooppalaisten romaninaisverkostojen tapaamisen ja pitää tiiviisti yhteyttä vertaisryhmiin eri puolilla maanosaa.	Romaninaisten osallistamiseen perustuva feministinen toiminta on vielä satunnaista ja monin paikoin organisoitumatonta. Hankkeessa tuetaan eurooppalaisten romaninaisverkostojen yhteyttä toisiinsa sekä hyvien käytäntöjen jakamista. Yhteistyön myötä etsitään tapoja, joiden avulla romaninaiset ovat tulevaisuudessa paremmin edustettuna eri kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Suomen romanijärjestöjen sosiaalipoliittista osaamista ja organisoitumisen kokemuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

HANKKEEN RAHOITUSPOHJA

Kummikylä 2.0 -hankkeen päärahoittajana toimi Helsingin seurakuntayhtymä. Diakonissalaitoksen lisäksi muita rahoittajia olivat Emmaus Åland ja Emmaus Westervik. Uuden hankekauden alkaessa molemmat Emmaus-yhteisöt ovat joutuneet vähentämään rahoitustaan merkittävästi heidän suunnatessaan varoja enemmän oman toimintansa ylläpitämiseen.

Hankkeen jatkuvana kehitystavoitteena on ollut lisärahoituksen hankkiminen. Tätä on tavoiteltu aktiivisesti niin paikallisesti kuin myös kansainvälisesti (kuntatasolta EU-komissioon). Hankkeen aikana on kuitenkin konkretisoitunut, kuinka kehitysyhteistyöhön ja ihmisoikeuksiin suunnatut rahoitukset ja hanketuet ovat valitettavasti usein romaniyhteisöjen ulottumattomissa. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että kyseessä ovat EU-kansalaiset. Absoluuttinen köyhyys unionin alueella kyseenalaistaa mielikuvat eurooppalaisesta yhdenvertaisuudesta, ja romanivähemmistöt jäävät kaikessa hiljaisuudessa marginaalin marginaaliin. Erityisesti romaniyhteisöissä ruohonjuuritasolla tapahtuva – tehokkaaksi todettu – työ jää rahoituskatveeseen.

Hankkeen selkeät tulokset ja niiden dokumentointi voivat jatkossa toimia referenssinä rahoitushauissa ja avata tietä rahoituksen saamiseen myös muille romanijärjestöille. Tämä kehitys on kuitenkin hidasta. Näin ollen Helsingin seurakuntayhtymän diakoninen kumppanuus ja taloudellinen tuki on hankkeelle ja sen yhteisöille äärimmäisen tärkeää ja mahdollistaa toiminnan. Seurakuntayhtymän tuen avulla hankkeessa voidaan saada aikaan aitoja, kestäviä muutoksia ja vahvaa vaikuttamistyötä. Tuossa kumppanuudessa toteutuu myös kansainvälisen diakonian keskeinen periaate: apu suunnataan sinne, missä muut eivät auta ja missä tarve on suuri.

**BUDJETTI KOLMEVUOTISEN HANKKEEN ENSIMMÄISELLE TOIMINTAVUODELLE
1.4.2020–31.12.2020**

KUSTANNUKSET

KULULAJI	€	KOMMENTIT
Henkilöstökulut Suomessa	12 000	Projektipäällikkö, osa-aikainen
Henkilöstökulut Romaniassa	19 440	Hanketyöntekijät
Matkakustannukset	4 000	
Toimintakulut Romaniassa	45 560	Aloiteryhmät, työpajat, kampanjointi, nuorten voimavaraistaminen, mentorointiohjelma, yhteisökeskuksen toiminta ja kouluttautumisen tukeminen
Muut kulut Suomessa	1 000	
Välilliset kustannukset	8 000	
Yhteensä	90 000	

RAHOITUSUUNNITELMA

Helsingin seurakuntayhtymä 60 000 €

Emmaus Åland ry 7 500 €

Emmaus Westervik ry 7000 €

Yhteensä 74 500 €

Diakonissalaitos sitoutuu maksamaan hankkeen ylimenevät kulut (vuonna 2019 osuus oli 23% hankkeen kokonaiskuluista).

